

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN GİRİŞKENLİK VE KİŞİLERARASI İLİŞKİ TARZLARININ İNCELENMESİ

THE ASSESSMENT OF ASSERTIVENESS AND INTERPERSONAL RELATION S'YLES OF NURSING STUDENTS

Aycan KARAASLAN Olcay ÇAM

Ege Üniversitesi Henşirelik Yüksek Okulu Psikiyatri Hcnşircliği Anabilim I
Bomova/İzmir

Anahtar Sözcükler: öğrenci hemşireler, girişkenlik, kişilerarası ilişkiler
Kcy Words: Nursing students, assertiveness, interpersonal relationships

ÖZET

Bireyler, fizyolojik, sosyal ve duygusal gereksinimlerini karşılamak için diğer bireylerle sürekli iletişim halindedir. Yoğun bir kişilerarası ilişki sürecinin yaşandığı mesleklerden biri olan henşirelikte, kişilerarası ilişkiler ve bununla birlikte düşünülen girişkenlik becerisi oldukça önemlidir. Bu görüşten hareketle, bu çalışmanın amacı, mesleki yaşantı içinde çok önemli yeri olan bu iki kommun, öğrenci hemşirelerdeki clunimunu tanımlamak ve birbirleri ile ilişkilerini araştırmaktır.

Bu araştırma tanınılayiel türde çalışma olup, araştırmanın evrenini, Ege Üniversitesi İlemşirelik Yüksekokulu birinci (n= 128) ve dördüncü (n= 115) smıllanda öğrenim gören toplam 243 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilinemiş olup, evren örnekleme oluşturmıştır. Araştırmada: öğrenci henşirelerin sosyo clemografik özelliklerini saptamak için tanıtıcı bilgi formu, girişkenlik düzeylerini saptamak için Rathus Girişkenlik Ölçeği, kişilerarası ilişki tarzlarını belirlemek için Kişilerarası İlişkiler Ölçeği kullanılmıştır. Veriler; sayı, yüzde dağılımlar, t testi ve korelasyon analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırma bulgularına göre: birinci sınıflann kişilerarası ilişkiler tilçeğinin besleyici iletişim tarzı puan ortalaması $X=31.49\pm7.44$, dördüncü smıllann ise $X=29.73\pm6.63$ olduğu ve sınıflar arasında besleyici iletişim tarzlarının birinci sınıflar lehine istatistiksel olarak anlamlılık gösterdiği ($t=1.92$, $p<0.05$): birinci smıllann zehirleyici iletişim tarzı alt ölçeği puan ortalaması $X=9.43\pm4.81$, dördüncü sınıflann ise $X=9.75\pm5.13$ olduğu ve sınıflar arasında puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği ($t=0.49$, $p>0.05$) saptanmıştır. Birinci sınıflann girişkenlik puan ortalamasının $X=14.80\pm21.22$.

dördüncü sınıfların ise $X=16.75\pm 23.98$ olduğu ve ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır ($t=0.65$, $p>0.05$).

SUMMARY

Individuals are in constant communication with other individuals to meet their physiological, social and emotional needs. In nursing, where a sense process of interpersonal relations takes place interpersonal relations and the skill of assertiveness, which is considered in nursing, is extremely important. With this opinion, the purpose of this study is to define these two subjects. They have very important roles in professional life. As a result, as to investigate their relations with each

This study which is a descriptive type consisted 243 nursing students attending the first (n=128) and fourth year (n=115) of Ege University School of Nursing that from the population of the study. Sample selection was not preferred in this study: in order to determine the sociodemographic characteristics of nursing students on information form was used: also to determine their levels of assertiveness and styles of interpersonal relations. Rathus Assertiveness Scale and Interpersonal Relations Scale were used consecutively.

According to the findings of this study: it was determined that the score average of first year students on assertiveness was $x=14.80$ while it was $x=16.75\pm 23.98$ for fourth class students and there was no statistically significant relation between the averages ($t=0.65$, $P>0.05$). The score average of the interpersonal relations scale of the first year students on nurturing style of interaction was $x=31.49\pm 7.44$ while it was $x=29.73\pm 6.63$ in the fourth year students. Including that there was a statistically significant relation in nurturing style of interaction in fourth of the first year students. The score average of this year students on the subscale of poisoning interaction style was $x=9.43\pm$ (9.75 \pm 5.13 in the fourth year students, that the score averages between the class did not exhibit any statistically significant difference ($t=0.49$, $p>0.05$).

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olarak insan, fizyolojik, sosyal ve duygusal gereksinimlerini karşılamak için, başkaları ile sürekli iletişim halindedir. Bireyin toplumsallaşabilmesi, kişilerarası ilişki kurabilme becerisi ile paralellik göstermektedir. Bireylerin gerek aile, gerek okul ve gerekse iş

ya

şam

ında karşılaştıkları zorluklar birbirleri ile iletişimlerini olumsuz yönde etkilemekte olup, bu iletişim sorunları günümüzde giderek adına eğilimi göstermektedir. Bunlar arasında: rahatça konuşamamak, duygu ve düşüncelerini açıkça ifade edememek, bir arkadaş grubuna girememek, karşı cins ile arkadaş olamamak önemli yer tutmaktadır (Volcan 1980).

Kişilerarası iletişimi biçimlerinclen biri olan girişken davranma bireylerin hem kendi yaşamlarından doyum bulma duygusuna, hem de başka bireylerle olan ilişkilerinin niteliğine olumlu katkıda bulunur. (Voltan 1980). Alberti ve Emmons (1998), girişkenliği şöyle tanımlamaktadırlar: "Girişkenlik, insan ilişkilerinde eşitliği gözeten, gereksiz endişelerden anılmış bir şekilde, kendi çıkarlarının doğruğusunda hareket edebilmemizi. kendimizi savunabilmemizi. duygularımızı dürüstçe ve rahatlıkla ifade edebilmemizi ve başkalarının haklarını çiğnemenen kendi haklarımızı kullanabilmemizi mümkün kılan bir davranış biçimidir" .

Bireyin, kendi gereksinimlerini karşılarken, başkalarına dürüst ve açık bir şekilde davrandığını bilmesi, kendine olan güvenini arttırır. Bu durum, başkalarının da kendisine açık ve net davranmasını Sağlar. Böylece, girişken davranma. bireyler arasında karşılıklı güven oluşturmaya yardım eder (Ilargie 1981. Alberti ve Emmons 1998).

Flenşirelik mesleğinin temelini insan insana ilişkiye dayandığını vurgulayan Travelbee (1971). hemşire-hasta etkileşiminin anlam ve değerinin, aralarındaki insan-insana ilişki geliştikçe ve derinleştikçe arttığını belini mektedir.

Hemşireler, çoğunlukla sağlığı bozulmuş bireylerle karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle, hemşirelerin hizmet verdikleri bireylerle sağlıklı ve profesyonel bir ilişki kurabilecek şekilde yetiştirilmeleri gerekmektedir. Hemşirelik eğiliminde geleceğin hemşireleri olan öğrencilerin sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurma becerisine sahip, girişken davranış biçimini kazanmış bir şekilde yetişmiş olmalarının önemi büyüktür.

Bu görüşten hareketle bu araştırmada, hemşirelik eğitimine yeni başlayan ve eğitimlerini bitirmekte olan öğrencilerin, kişilerarası ilişkiler ve girişkenlik özelliklerinin durumu ve bunları etkileyen etmenlerin neler olduğu saptanmaya çalışılmıştır.

Hipotezler:

1. Dördüncü sınıf öğrencilerinin kişilerarası ilişki tarz ve girişkenlik puan ortalamaları. birinci sınıf öğrencilerine göre yüksektir.
2. Tüm öğrencilere ait tanıtıcı özellikler (yaş. yaşanan yer. aile tipi. kardeş sayısı, anne babaya ait özellikler, buldukları ortamda yer alan kişilerle olan ilişkilerinden memnuniyetleri)

onların kişilerarası ilişki tarz ve girişkenlik puan ortalamalarını etkiler.

3. Tüm öğrencilerin kişilerarası ilişki tarzı ile girişkenlik puan ortalamaları arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Bu çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel türde bir araştırmadır.

Araştırmanın Yeri: Araştırma, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleri* Araştırmanın evrenini, E.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu'nda 1995-1996 Eğitim ve Öğretim yılında öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izin alındıktan sonra, araştırmaya katılmayı kabul eden birinci sınıftan 128 ve dördüncü sınıftan 115 olmak üzere toplam 243 öğrenci, araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları: Araştırmada aşağıda belirtilen veri toplama araçları kullanılmıştır.

1. Öğrenci Hemşireleri Tanıtıcı Bilgi Formu:

Öğrencilerin yaş, sınıf, yaşadığı yer, aile tipi, kardeş sayısı, anne babaları ile ilgili tanıtıcı bilgiler, aileleri, arkadaşları ve öğretim elemanları ile ilişkilerinden, okul yaşantılarından memnuniyet durumları ve kendi girişkenlik algıları ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

2. Rathus Girişkenlik Envanteri (Rathus Assertiveness Inventory - RAI)

İlk kez Rathus (1973) tarafından geliştirilen bu envanter, 30 maddeden oluşmaktadır. Alınan puanlar, -90 ile +90 arasında değişmektedir. Çekingenliğe doğru uzanan uç -90'a, girişkenliğe doğru uzanan uç ise +90'a ulaşmaktadır. Seçenekler -3 ile +3 arasında değişmekte ve sıfır noktası bulunmamaktadır (Voltan 1980, Öner 1994).

Voltan (1980) tarafından, Rathus'un yaptığı incelemede, testin tekrarı güvenilirliğinin $r = 0.78$, ve yarıya bölme metoduyla elde edilen güvenilirliğinin $r = 0.76$, elde edilen hali hazır geçerliliğinin ise $r = 0.70$ olduğu belirtilmektedir.

Rathus Girişkenlik Envanterinin Türkiye'de geçerlik ve güvenilirlik çalışması Voltan (1980) tarafından yapılmış olup, testin tekrarı güvenilirliği $r=0.92$. yarıya bölme metodu ile elde edilen güvenilirlik $r=0.60$. hali hazır geçerlik katsayısının ise $r=0.70$ olarak bulunmuştur.

Şimdiki çalışmada. Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı $r=0.80$. yarıya bölme metodu ile edilen güvenilirlik ise $r=0.76$ olarak bulunmuştur.

3. Kişilerarası İlişkiler Ölçeği (KİÖ): (Interpersonal Style Scale)

Şahin. Durak ve Yasak (1994) tarafından geliştirilen KW), 31 maddeden oluşmaktadır. I ler madde 0-3 arası değişen likert tipi bir ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Yüksek puanlar, kişilerarası ilişkilerde olumlu bir tarzın göstergesidir. Yazarlar, KIÖ Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının $r=0.79$, yarıya bölme güvenilirliğinin $r=0.63$ olduğunu saptamışlardır. Ölçeğin geçerliğini incelemek için yapılan faktör analizinde. besleyici ve zehirleyici ilişki tarzları olmak üzere 2 alt ölçek belirlenmiş olup, besleyici ilişki tarzları alt ölçeğinin Cronbach Alpha değeri $r=0.80$, zehirleyici ilişki tarzları alt ölçeğinin ise $r=0.81$ olarak saptanmıştır. Ölçekte, besleyici ilişki tarzları alt ölçeğinin açık ve saygılı, zehirleyici ilişki tarzları alt ölçeğinin ise küçümseyici ve saygısız olmak üzere, ikişer alt boyutu olduğu belirlenmiştir (Şahin. Durak ve Yasak 1994).

Şimdiki çalışmada, kişilerarası ilişki tarzları ölçeğinin güvenilirliğini incelemek için Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmış olup besleyici ilişki tarzları alt ölçeğinin Cronbach Alpha değeri $r=0.79$. bunun alt boyutlarından açık olma $r=0.74$, saygılı olma $r=0.74$ 'tür. Zehirleyici ilişki tarzları alt ölçeğinin Cronbach Alpha değeri $r=0.74$, bunun alt boyutları olan saygısız olma $r=0.22$, küçümseyici olma ise $r=0.74$ olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplama Yöntemi: Veriler, 1995-1996 Eğitim ve Öğretim yılında öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinden, anket formları uygulanarak toplanmıştır. Anketleri yanıtlama süresi yaklaşık 20 dakikadır.

yerlerin Değerlendirilmesi: Verilerin değerlendirilmesinde öncelikle araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliği için, Cronbach Alpha ve yarıya bölme metodu kullanılmıştır. Ölçeklerin bu örnekte kullanılabilirliği saptandıktan sonra, veriler, sayı ve yüzde dağılımlar, ki-kare. varyans ve korelasyon analizleri ile t testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

1. Öğrenci Hemşirelerle ilgili Tanıtıcı Bilgiler

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin %52.7'si birinci sınıf, %47.3'ü dördüncü sınıfta olup, tüm öğrencilerin yaş ortalaması $x=20.6\pm 2.34$ tür.

Öğrencilerin %64.6'sinin bugüne kadar en uzun süre bityüksebirde, %31.7'sinin ise köy/kasabada yaşadıkları; %88.9'unun çekirdek aile yapısına sahip oldukları; kendileri dahil kardeş sayısı ortalamasının $x=3.2\pm 1.61$ olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin %93.0'ının anne-babası sağ babalarının %46.9'tı, annelerinin ise %70.01 okur-yazar/ilkokul mezunudur. Öğrencilerin babalarının %27.2'si emekli, %26.3'ü memur, %23.0'ı ise esnaf olup, annelerinin %84.8'i ev hanımıdır. Öğrencilerin %70.8'i gelir ve giderlerinin dengeli, %19.8'i ise gelirlerinin az olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerle ilgili tanıtıcı bilgiler birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerin orta ve ortanın altı sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerin çocukları oldukları görülmektedir. Bu bulgular, öğrenci hemşirelerle yapılan araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir (Fadıloğlu ve ark. 1988, Karaaslan ve Gürkan 1994, Çallı 1997).

Öğrencilerin yaşadıkları ortamdaki ilişkilerinden memnuniyetleri incelendiğinde; %75.7'si aileleri ile, %61.7'si arkadaşları ile ilişkilerinden memnun olduklarını; %57.2'si okul yaşantısından, %54.3'ü öğretim elemanları ile ilişkilerinden kısmen memnun olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %58.4'ü bir arkadaş grubu içinde yer aldığını, %60.1'i karşı cinsle ilişki kurmada güçlük çekmediğini %33.3'ü ise bu konuda kısmen güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Bu bulgular' öğrenci hemşirelerin aileleri, okul yaşantısı, arkadaşları ve öğretim elemanları ile ilişkilerini ele alan birçok araştırma bulgular' ile uygunluk göstermektedir (Fadıloğlu ve ark. 1988, Karaaslan ve Gürkan 1994, Pektekin 1997, Çam ve ark 1998).

Öğrencilerin kendi girişkenliklerini nasıl algıladıkları incelendiğinde: %16.5'inin kendilerini "oldukça girişken" • %51.4'ünün "girişken", %31.7'sinin "çekingen", %0.4'nün ise "çok çekingen" olarak algıladıkları saptanmıştır.

Öğrencilerin yaşadıkları ortamdaki ilişkilerden memnuniyetlerinin sınıflara göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde: öğrencilerin

öğretim elemanları ile ilişkilerinden memnun olma oranlarının son sınıf öğrencilerinde, birinci sınıf öğrencilerine göre daha düşük ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($\chi^2=19.82$. $P<0.000$): öğrencilerin karşı cins ile ilişki kurumda güçlük çekme oranının son sınıf öğrencilerinde daha düşük ve bunun da. istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($\chi^2=6.75$. $r<0.03$) belirlenmiştir.

Öğrencilerin kendi girişkenlik algılarının sınıflar arasında farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde. son sınıf öğrencilerinin kendilerini girişken bulma oranının daha yüksek olduğu, ve bu (likert istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($\chi^2=6.27$. $p<0.04$). Bu bulguya göre. son sınıf öğrencileri, birinci sınıflara göre kendilerini daha girişken olarak algılamaktadır. Bu durum, dört. yıllık bir hemşirelik eğitimi yaşantısının sonunda mesleğe adım atmak üzere olan öğrencilerin bireysel gelişimleri açısından oldukça olumlu olarak değerlendirilebilir.

2. Öğrencilerin Kişilerarası İlişkiler Ölçeği Alt Ölçek Puan Ortalamalarının Bazı Sosyo-Demografik Özellikler İle İlişkilerinin İncelenmesi

Tablo 1. 'öğrencilerin Kişiler Arası İlişkiler Ölçeği Alt ölçek Puan Ortalamalarının Sınıflara Göre Dağılımı

Alt ölçekler	1. Sınıf			4. Sınıf			t	P
	N	X	Ss	N	X	Ss		
Besleyici	128	31.49	7.44	108	29.73	0.63	1.92	<0.05
Açık	128	14.64	4.37	108	14.23	4.05	0.75	>0.05
Saygılı	128	16.85	4.15	108	15.50	3.82	2.61	<0.01
Zeyirleyici	128	9.43	4.81	108	9.75	5.13	0.49	>0.05
Saygısız.	128	3.99	1.66	108	4.33	1.92	1.46	>0.05
Küçümseyici	128	5.44	3.82	108	5.42	3.87	0.04	>0.05

Tablo 1'de öğrencilerin kişilerarası ilişkiler ölçeği. "besleyici ve "zeyirleyici" alt ölçekler ve bunların alt boyut puan ortalamalarının sınıflara göre dağılımı incelenmiştir. Buna göre: besleyici ilişki tarzları puan ortalamalarının dördüncü sınıflarda ($F=29.73$). birinci sınıflardan ($F=31.49$) daha düşük ve bunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($t=1.92$. $p<0.05$): bu anlamlılığın. birinci sınıfların saygılı alt boyut puan ortalamasının dördüncü sınıflardan daha yüksek olmasından kaynak-

landığı ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($t=2.61$, $p<0.01$) saptanmıştır. Bu bulgulara göre, dördüncü sınıf öğrencilerinin besleyici ilişki tarzları ve bunun saygılı alt boyutu puan ortalamalarının birinci sınıflara göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin zehirleyici alt ölçeği ve bunun iki alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Öğrenci hemşirelerin kişilerarası ilişkiler ölçeği alt tikekleri ve bunların alt boyutları ile öğrencilerin yaşadıkları yer, aile Upleri, anne-babalarının sağ olma durumu, babalarının eğitim düzeyleri ve meslekleri, annelerinin çalışma durumları, ailelerinin gelir düzeyi, aile ilişkilerinden, öğretim elemanları ve arkadaş ilişkilerinden memnuniyetleri, bir arkadaş grubuna ait olma ve karşı cins ile ilişki kurmada güçlük çekme durumları arasında yapılan istatistiksel analizlerde, sözü edilen bu özellikler ile kişilerarası ilişkiler ölçeği alt ölçek ve bunların alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Öğrenci hemşirelerin, annelerinin eğitim düzeyi ile besleyici ilişki tarzı puan ortalamaları arasında ($F=3.02$, $p<0.03$) fark olduğu ve bunun ilkökul mezunu annelerin besleyici ilişki tarzı alt ölçeği puan ortalamalarının yüksek olmasından kaynaklandığı: okul yaşantılarından memnuniyetleri ile zehirleyici alt ölçek puan ortalamaları arasında ($F=3.21$, $p<0.04$) fark olduğu ve bu farkın okul yaşantılarından memnun olmayan öğrencilerin zehirleyici ilişki puan ortalamalarının yüksek olmasından kaynaklandığı: kendi girişkenlik algıları ile besleyici ilişki tarzı açık olma alt boyutu arasında ($F=6.29$, $p<0.0002$) fark olduğu ve bunun kendisini oldukça girişken bulan öğrencilerin açık olma alt boyutu puan ortalamalarının yüksek olmasından kaynaklandığı saptanmıştır.

3. Öğrenci Hemşirelerin Girişkenlik Puan Ortalamalarının Bazı Sosyo-Demografik Özellikler İle İlişkilerinin İncelenmesi

Öğrencilerin yaşı, kardeş sayısı, yaşadıkları yer, aile tipi, ana-babaların sağ olma durumu, baba eğitimi, anne eğitimi, baba mesleği, anne çalışma durumu, aile ilişkilerinden, okul yaşantısından, öğretim elemanları ve arkadaşları ile ilişkilerinden memnuniyet durumları ile girişkenlik puan ortalamaları arasında yapılan varyans analizlerinde.

sözü edilen değişkenlerin girişkenlik puan ortalamalarını etkilemediği saptanmıştır. Kutlu ve ark (1997) tarafından 1.0 Florence Nightingale L'lemşirelik Yüksekokulu öğrencileri ile yapılan araştırmada da benzer bulgular saptanmıştır.

Tablo 2. öğrencilerin Girişkenlik Puan Ortalamalarını Etkileyen Etmenlerin Dağılımı

Etkileyen Etmenler	N	X	Ss	F	P
Ailenin Gelir Düzeyi					
Yüksek	22	25.68	19.7		
Orta	165	16.55	22.2		5.28<0.005
Düşük	47	7.94	22.4		
Karşı Cins İle İlişki Kurmada Güçlük					
Çeken	1	6.31	18.4		
Kısmen Çeken	81	8.33	20.7		21.74<0.000
Çekmeyen	137	22.59	20.9		
Kendi Girişkenlik Algısı					
Oldukça Girişken	37	34.49	17.25		
Girişken	120	18.45	21.42		35.60<0.000
Çekingen	77	2.32	18.01		

Tablo 2'de görüldüğü gibi, öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi ile girişkenlik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.005$) ve Scheffe ileri analizi ile bu anlamılığın gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin girişkenlik puan ortalamalarının belirgin bir şekilde yüksek olmasından kaynaklandığı saptanmıştır ($p<0.05$).

Öğrencilerin karşı cins ile ilişki kurmada güçlük çekme durumu ile girişkenlik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.000$) ve bu anlamılığın da yapılan Schelfe testi ile karşı cins ile ilişki kurmada güçlük çekmeyen öğrencilerin girişkenlik puan ortalamalarının oldukça yüksek olmasından kaynaklandığı belirlenmiştir ($p<0.05$). Girişken öğrencilerin karşı cins ile daha kolay iletişim kurabildiklerini gösteren bu bulgu, Kutlu ve ark (1997) tarafından yapılan araştırmada sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin kendi girişkenlik algıları ile girişkenlik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.000$). bu anlamılığın kendini oldukça girişken olarak algılayan öğrencilerin

girişkenlik puan ortalamalarının belirgin olarak yüksek olmasından kaynaklandığı yapılan Scheffe testi ile saptanmıştır. Öğrencilerin kendi girişkenlik algılan ile. Rathus Girişkenlik Ölçeği ile saptanan girişkenlik puanları arasındaki bu anlamlı ilişki, ölçeğin güvenle kullanılabilirliği açısından olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerin gelir durumları ve karşı cinsle ilişki kurumda güçlük çekme durumları ile girişkenlik puanları arasında saptanan anlamlı ilişkiler de, beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Girişkenlik Puan Ortalamalarının Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf	n	x	Ss	t	P
	128	14.80	21.22	0.65	> 0.05
4	106	16.75	23.98		

Tablo 3'de birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin girişkenlik puan ortalamalarının sınıflara göre dağılımları incelendiğinde: dördüncü sınıf öğrencilerinin girişkenlik puan ortalamalarının ($x=16.75$), birinci sınıflara ($x=14.80$) göre yüksek görünmesine karşın, yapılan istatistiksel analizde ortalamalar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$).

Her iki sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik açıdan benzerlik göstermelerinin, yaşın, girişkenlik puan ortalamalarını etkilemeyen bir değişken olmasının, aynı öğrenim yılındaki bu iki ayrı öğrenci grubunun aralarında girişkenlik açısından farklılık saptanamamasında etkili olduğu düşünülebilir.

4. Öğrenci Hemsirelerin Girişkenlik ve Kişilerarası İlişkiler Ölçeği Alt Ölçek Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Tablo 4'de görüldüğü gibi, öğrencilerin kişilerarası ilişkiler ölçeği, besleyici alt ölçeği ve bunun açık ve saygılı alt boyut puanları ile girişkenlik puanları arasında istatistiksel olarak oldukça yüksek korelasyonlar saptanmış olup, besleyici tarz ilişki kuran bireylerin, aynı zamanda girişken olmaları ile ilgili fikir vermesi açısından önemli bulunmuştur. Buna karşın, zehirleyici ilişki kurma tarzı ile girişkenlik arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmamıştır. Bu alt

Tablo 4. öğrencilerin Girişkenlik ve Kişilerarası İlişkiler ölçeği Alt Ölçek Puanları Arasındaki Korelasyonlar

Kişilerarası İlişkiler Alt ölçekleri	Girişkenlik	P
Besleyici Tarz	0.36	<0.00
Açık	0.46	< 0.00
Saygılı	0.16	> 0.02
Zchirlyıcı Tarz	0.03	> 0.05
Saygısız	0.13	< 0.05
Küçümseyici	- 0.03	> 0.05

ölçeğin saygısız olma alt boyutu ile girişkenlik puanları arasında anlamlı bir korelasyon görülüyor olmasına karşın, bu alt ölçeğin güvenilirlik katsayısının (Cronbach alpha=0.23 düşük olması nedeniyle, aradaki bu ilişkinin anlamlılığı,³¹ konusunda güvenli bir şekilde değerlendirme yapılamamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

A. Sonuç

Bu araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda. aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Dördüncü sınıf öğrencilerinin kişilerarası ilişkiler ve girişkenlik puan ortalamalarının. birinci sınıf öğrencilerinden yüksek olmadığı saptanmıştır.
2. Tüm öğrencilerin yaşı, kardeş sayısı, yaşadıkları yer, aile tipi, ana-babalarının sağ olma durumu, baba ve anne eğitimi. baba mesleği, annenin çalışma durumu, aile ilişkilerinden, okul yaşantısından. öğretim elemanları ve arkadaş ilişkilerinden memnuniyetleri ve bir arkadaş grubuna ait olmanın. girişkenlik puan ortalamalarını etkilemediği: ailenin gelir düzeyi, karşı cins ile ilişki kurmada güçlük çekme durumu ve kendi girişkenlik algısının ise, girişkenlik puan ortalamalarını etkilediği bulunmuştur.
3. Tüm öğrencilerin kardeş sayısı. yaşadıkları yer, aile tipi. ana-babalarının sağ olma durumu, babalarının eğitim düzeyi,

mesleği, annenin çalışma durumu, ailenin gelir düzeyi, aile ilişkilerinden, ğretim elemanları ve arkadaş ilişkilerinden memnuniyetleri, bir arkadaş grubuna ait olma ve karşı cins ile ilişki kurmada güçlük çekme durumunun, kişilerarası ilişki tarzları puan ortalamalarını etkilemediği: annenin eğitim düzeyinin ve okul yaşantısından memnuniyet durumunun ise kişilerarası ilişki tarzları puan ortalamalarını etkilediği saptanmıştır.

4. Öğrencilerin kişilerarası ilişkiler leği alt ölçeklerinden besleyici tarz ile girişkenlik puan ortalamaları arasında pozitif yönde oldukça anlamlı korelasyonlar saptanırken. zehirleyici tarz ile ilgili korelasyon saptanmamıştır.

B. neriler

Son sınıf öğrencilerin kişilerarası ilişkiler ve girişkenlik puan ortalamalarında birinci sınıflara göre bir artış görülmemesi dikkate alınarak:

- Öncelikle ğretim elemanlarının, kişilerarası ilişkiler ve girişkenlik konularında eğitim programları hazırlanarak, gelişimlerinin sağlanması,
- Öğrencilerin kişilerarası ilişkiler düzeyinde gereksinim duyulan beceri ve nitelikleri, alıştırmalar yaparak öğrenmelerine olanak sağlayacak şekilde kişilerarası ilişkiler ders içeriğinin zenginleştirilmesi,
- Öğrencilerin okul ve öğrenim ortamından hoşnutluklarının araştırılması.
- Öğrencilerin karşı cins ve arkadaşlık ilişkileri konusunda cesaretlendirilmeleri.
- Hemşirelik Yüksekokullarına erkek öğrencilerin alınması.
- Öğrencilerin girişkenliğini arthrabilmek için, ders programlarında girişkenlik eğitimine yer verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Alberti R. Eininons M (1998). Atılđanlık hakkınızı kullanın. Kadan S (cv.). Ankara: 1-1Y13 Yayıncılık.
2. am O. Kliorsliid L. Altuğ zsoy S (1998). Öğrencilerin alışma davranışı. sınav

- kaygısı ve benlik saygısının başarı düzeyine etkisinin incelenmesi. 6. Ulusal Hemşirelik Kongresi. 14-16 Mayıs 1998. GATA (Poster Bildiri).
3. Fadıloğulu Ç ve Ark. (1998). E.O. Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin eğitim sorunları ve mesleksi beklentilerinin saptanması. 1. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. 11-12 Eylül 1986. İstanbul: Hilal Matbaacılık A.Ş.. 110-116.
 4. Hargie A. Saunders C. Dickson D (1981). Social skill in interpersonal communication. Second Edition. London and Sydney : Croom Helm Ltd.. 209-227.
 5. Karaaslan A. Gürkan A (1994). E.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin okuldaki danışmanlık hizmeti ile ilgili görüş ve beklentilerinin incelenmesi. E.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, Ocak/Nisan, 10:1.31-44.
 6. Kutlu Y. Buzlu S. Sever AD. ve Diğerleri (1997). I.Ü. Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin 4 yıllık eğitim süresi içindeki atılganlık düzeyi ve benlik saygılarının araştırılması. 4. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. Magosa-KIBR1S. 10-12 Eylül 1997.
 7. Öner N (1994). Türkiye'de kullanılan psikolojik testler. Bir başvuru kaynağı. I. Baskı. İstanbul, 291-457.
 8. Şahin N. Durak A. Yasak Y (1994). Kişilerarası ilişkiler ölçeği. psikometrik özellikleri. 8. Ulusal Psikoloji Kongresi. İzmir. 21-23 Eylül.
 9. Travelbee J (1971). Interpersonal aspects of nursing. Second Edition. Philadelphia: F.A. Davis Comp.
 10. Voltan N (1980). Rattius atılganlık envanteri. Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Psikoloji Dergisi. 3:10. 23-25.